

Projekt
Strategisk planering
Johanna Blomberg

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Taxa för vatten och avlopp 2021

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att godkänna förslag till taxa för vatten och avlopp 2021 i enlighet med bilaga 1 till ärendet
att överlämna förslaget till kommunfullmäktige i Stockholm och Huddinge för beslut

Mårten Frumerie
Verkställande direktör

Jenny Bengtsson
Avdelningschef
Projekt

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall har i uppdrag att trygga och säkra dricksvatten- och avloppshantering i ett växande Stockholm och Huddinge med en minimerad påverkan på miljön. Det innebär att vissa ledningsnät och anläggningar behöver renoveras och byggas ut. Komplexiteten och omfattningen av projekten ställer högre krav på utredningar, planering och samordning. För att möjliggöra detta behöver intäkterna utvecklas i takt med kostnaderna. Vidare behöver intäkterna för anslutning av nya VA-kunder spegla motsvarande kostnader.

VA-taxan består av två delar, anläggningsavgift och brukningsavgift. Anläggningsavgiften är en engångsavgift som betalas i samband med anslutning till det kommunala VA-nätet. Brukningsavgiften är en periodisk avgift som ska täcka VA-verksamhetens löpande kostnader som exempelvis drift- och underhåll, personal, ränta och avskrivningar.

I enlighet med tidigare beslutad plan för att uppnå full kostnadstäckningsgrad vid nyanslutning av fastigheter föreslås en höjning av anläggningsavgiften som motsvarar 24 % för typhus A, till 194 100 kr (exkl. moms), och 27 % för typhus B, till 447 500 kr (exkl. moms). Höjningen är den fjärde och sista planerade höjningen.

För att täcka bolagets löpande kostnader för VA-verksamheten 2021 föreslås en generell höjning av brukningsavgifterna med 7 %, inklusive industriavloppstaxa och avgifter för särskilda VA-abonnemang och serviceåtaganden. För en villa, så kallad typhus A, blir

årskostnaden 4 242 kr (inkl. moms) vilket motsvarar en kostnadsökning på 23 kr per månad. För ett flerfamiljshus, så kallad typhus B, blir årskostnaden 32 296 kr (inkl. moms) vilket motsvarar en ökning på 12 kr per månad och lägenhet.

Bakgrund

Taxa för VA-tjänster finns reglerat i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen. Detta kallas självkostnadsprincipen. Enligt praxis ska driftresultatet, dvs. överuttag och underskott, regleras över en treårsperiod. Vidare ska fördelningen av avgiftsuttaget ske utifrån vad som är skäligt och rättvist.

På styrelsemötet 2020-04-02 fattade styrelsen beslut om inriktningen för VA-taxan för 2021. I detta ärende lämnas förslag till ny taxa för nästkommande år. Efter godkännande av styrelsen beslutas VA-taxan av kommunfullmäktige i Stockholm respektive Huddinge.

VA-taxan består av två delar, anläggningsavgift och brukningsavgift. *Anläggningsavgiften* är en engångsavgift som betalas i samband med anslutning till det kommunala VA-nätet. *Brukningsavgiften* är en periodisk avgift som ska täcka VA-verksamhetens löpande kostnader som exempelvis drift- och underhåll, personal, ränta och avskrivningar. Brukningsavgiften består av tjänsterna vatten (V), spillvatten (S) och dagvatten (D). Dagvattentjänsten kan i sin tur delas upp i dagvatten fastighet (Df), dagvatten gata (Dg) och dagvatten allmän platsmark (Dapm). Utöver brukningsavgiften finns även avgifter för särskilda VA-abonnemang, inkl. serviceåtaganden och industriavloppstaxa.

Vid nationell jämförelse av taxor använder VA-branschen så kallade typhus som är anslutna till vatten, spillvatten och dagvatten. Typhus A är ett enfamiljshus (vattenförbrukning 150 m³/år och 800 m² tomtyta) och typhus B ett flerfamiljshus (vattenförbrukning 2 000 m³/år, 15 lägenheter och 800 m² tomtyta). Enligt statistik.stockholm.se har ett flerfamiljshus i Stockholm i genomsnitt ca 24 lägenheter.

Anläggningsavgiftens syfte är att finansiera utgiften för tillkommande fastigheter inom den allmänna VA-anläggningen. Anläggningsavgiften har under flera år varit oförändrad vilket har resulterat i en mycket låg täckningsgrad runt 40 %, dvs relationen mellan inkomster och utgifter. Enligt styrelsebeslut 2017-09-28 (justerad 2017-12-07) ska inkomstnivån höjas i fyra steg för att uppnå 100 % täckningsgrad. Tre tidigare höjningar är genomförda; 2018, 2019 och 2020.

ÄRENDET

Ekonomiska förutsättningar för 2021

I samband med prognosarbetet (P1-2020) har en analys gjorts kring eventuella förändringar i kostnader och intäkter som kan ha påverkan på 2021 jämfört med flerårsplanen och inriktningsärendet. Utifrån den information som framkommit under arbetet överensstämmer planen i stort för 2021 varför behovet av taxeintäkter för VA-verksamheten 2021 som beräknades i flerårsplanen kvarstår. Dock visar prognosen för 2020 att VA-verksamheten gör ett sämre resultat än budget (-37 mnkr). Främsta orsaken är ökade kostnader för ränta och avskrivningar (61 mnkr).

Nedan följer en kort sammanfattning av de största kostnadsökningarna för VA-verksamheten:

- De ökade avskrivningarna på 105 mnkr är resultatet av den höga investeringstakt som pågått under de senaste åren för att både möta en ökad befolkning genom utbyggnad av VA-anläggningen men även förnyelse av befintligt för att säkerställa funktion och arbetsmiljö samt förlänga livslängden. Den enskilt största ökningen 2021 beror på idrifttagning av den första etappen av membranläggningen på Henriksdal (28 mnkr) som ingår i projektet Stockholms framtida avloppsrening.
- Räntekostnaderna (finansnetto) ökar 33 mnkr då både bolagets belåning ökar och räntesatsen ökar.
- Bolagets nettokostnadsökning, exklusive löneökning, uppgår till 27 mnkr och kan kopplas till ökat arbete med utredningar, planering och samordning (mellan drift och entreprenader) som en följd av bolagets stora investeringsvolymen men även ökade lagkrav och förbättringar inom säkerhet/arbetsmiljö, dokumentation, digitalisering och förebyggande underhåll. Detta gäller bolaget i allmänhet och för verksamheterna som arbetar med Stockholms framtida avloppsrening och Stockholms framtida vattenförsörjning i synnerhet.

Tabell 1. Resultaträkning budget och prognos 1 för 2020 samt flerårsplan 2021-2023.

Flerårsplan 2021-2023 (mnkr)	2020	2020	2021	2022	2023
	Budget	Prognos 1	Plan	Plan	Plan
Taxebaserade intäkter	1 344	1361	1 450	1 594	1 751
Övriga intäkter	391	398	429	453	479
Summa externa intäkter	1 735	1759	1 879	2 047	2 231
Aktiverat arbete	139	128	140	142	146
Summa intäkter	1 874	1887	2 019	2 189	2 377
Varor/Material/Kemikalier	-73	-77	-85	-86	-94
Entreprenadkostnader	-203	-194	-216	-218	-226
Energikostnader	-135	-137	-139	-144	-165
Skadeståndskostnader	-10	-18	-15	-15	-15
Konsultarvoden	-65	-75	-75	-74	-78
Personalkostnader	-517	-493	-565	-583	-606
Övriga externa kostnader	-434	-433	-440	-448	-460
Summa driftkostnader	-1 437	-1427	-1 536	-1 568	-1 644
Res före avskrivningar och finansnetto	437	460	483	621	733
Koncerninterna intäkter och kostnader	62	522	64	68	72
Res före avskr och finansnetto	499	522	547	689	805
Avskrivningar	-385	-435	-490	-496	-542
Finansnetto	-78	-89	-111	-143	-166
Resultat efter finansnetto	36	-1	-54	50	97
<i>Förslag höjning av bruksavgiften</i>	5 %	5 %	7 %	9 %	9 %

Förslag på taxeförändringar

Anläggningsavgift

För anläggningsavgiften föreslås en höjning motsvarande 24 % för typhus A, till 194 100 kr exkl. moms (242 625 inkl. moms), och 27 % för typhus B, till 447 500 exkl. moms (559 375 kr inkl. moms). För det genomsnittliga flerfamiljshuset i Stockholm med 24 lägenheter blir ökningen 28 % till 610 400 500 exkl. moms (763 000 kr inkl. moms).

Avgiftsnivåerna per parameter framgår av tabell 2. Anläggningsavgiften är en summa av ingående parametrar med hänsyn tagen till tomtytan och antalet lägenheter/bostadsenheter.

Tabell 2. Anläggningsavgifter, exkl. moms (inkl. moms).

Parameter	2020	2021 - förslag
Servisavgift	51 900 (64 875)	60 000 (75 000)
Förbindelsepunktsavgift	50 700 (63 375)	60 000 (75 000)
Lägenhetsavgift	13 900 (17 375)	18 100 (22 625)
Tomtyteavgift	50,00 (62,50)	70,00 (87,50)

Brukningsavgifter - generellt

För brukningsavgifterna, fasta och rörliga, föreslås en generell höjning med 7 %, inklusive särskilda VA-abonnemang, serviceåtaganden och industriavloppstaxan. Då det finns väldigt många olika kundkategorier följer nedan effekten av den föreslagna taxeökningen för ett urval av kunder. Det kompletta taxeförslaget för 2021 redovisas i bilaga 1.

Brukningsavgift – enfamiljshus

För en villa, så kallad typhus A, blir ökningen 278 kr per år, till 4 242 kr (inkl. moms). Detta motsvarar 23 kr per månad.

Taxan för så kallad typhus A föreslås vara följande 2021, inkl. moms:

Grundavgift	1 207 kr/år
Nyttoavgift	1 329 kr/år
Dagvattenavgift	458 kr/bostadsenhet
Rörlig avgift	8,32 kr/m ³

Brukningsavgift – flerfamiljshus

För ett flerfamiljshus, så kallad typhus B, blir ökningen 2 127 kr per år, till 32 296 kr (inkl. moms). Detta motsvarar 12 kr per månad och lägenhet.

Taxan för så kallad typhus B föreslås vara följande 2021, inkl. moms:

Grundavgift	4 246 kr/år
Nyttoavgift (prisklass 2)	9 506 kr/år
Dagvattenavgift	2,38 kr/m ²
Rörlig avgift	8,32 kr/m ³

Brukningsavgift – allmän platsmark

Den som ansvarar för allmän platsmark (gator, torg, parker mm) ska betala en avgift per m² för bortledning av dagvatten.

Taxan för dagvatten allmän platsmark föreslås vara följande 2021, inkl. moms (exkl. moms):

Avgift per m ²	4,58 kr/m ² (3,66)
---------------------------	-------------------------------

Bolagets analys och bedömning

Anläggningsavgiften

Höjningen 2021 är den fjärde och sista planerade höjningen för att uppnå 100 % täckningsgrad. Den totala höjningen har varit omfattande men nödvändig. Innan höjningen låg täckningsgraden, dvs relationen mellan inkomster och utgifter i VA-utbyggnadsprojekt, bara runt 40 % vilket inte förenligt med vattentjänstlagens syfte om att avgiftsuttaget ska vara skäligt och rättvist. Nu återstår det för bolaget att göra en förnyad analys av täckningsgraden i VA-utbyggnadsprojekt för att bedöma om anläggningsavgifterna har höjts i tillräcklig omfattning. Om analysen visar att så inte är fallet kan det bli aktuellt med ytterligare höjningar kommande år.

I Huddinge blev kommunfullmäktiges beslut av både 2019 och 2020 års VA-taxa överklagad till Förvaltningsrätten av privatpersoner. Båda överklagandena fick avslag. Några klaganden av 2019 års VA-taxa har även sökt prövningstillstånd i Kammarrätten men fått avslag. Bolaget har dragit flera lärdomar av överklagandena framförallt vad gäller informationen till fastighetsägare i omvandlingsområden.

I tabell 3 redovisas statistik från branschföreningen Svenskt Vatten för ett antal större kommuner i Sverige och i Stockholms län för år 2020. I tabellen finns även statistik för hela länet (medel, median, max och min). I år ligger bolagets anläggningsavgift för typhus A (enfamiljshus) ca 15 000 kr under medel och median i länet men högre än de flesta andra större kommuner, undantaget Göteborg. Efter höjningen 2021 till 242 625 kr inkl. moms kommer anläggningsavgiften vara bland de högre i Stockholms län och även högre än Göteborg. Däremot är det omvänt vad gäller typhus B (flerfamiljshus) där 2021 års avgift uppgår till 559 375 kr inkl. moms. Flera andra kommuner kommer att höja sina anläggningsavgifter men sannolikt inte i samma utsträckning som bolagets. Det är upp till varje kommun att bestämma vilken täckningsgrad som eftersträvas i sina utbyggnadsprojekt varför det inte går att bedöma huruvida det är dyrare att anlägga VA i Stockholm än i andra kommuner.

Tabell 3. Anläggningsavgiften för typhus A (enfamiljshus) och typhus B (flerfamiljshus) för 2020. Inkl. moms. Källa: VASS, Svenskt Vatten maj 2020.

År 2020 Kr inkl. moms	Anläggningsavgift Typhus A (enfamiljshus)	Anläggningsavgift Typhus B (flerfamiljshus)
Stockholm/Huddinge	195 625	438 875
Göteborg	230 000	563 750
Malmö	99 294	225 194
Uppsala	118 125	354 375
Linköping	148 905	297 620
Nacka	190 679	896 545
Solna	177 550	1 140 050
Haninge	209 353	906 679
Järfälla	126 875	520 625
Stockholms län		
Medel	210 921	793 300
Median	209 353	791 000
Max	301 400	1 368 022
Min	125 713	347 713

Brukningsavgiften

Föreslagen taxehöjning på 7 % täcker inte riktigt VA-verksamhetens kostnader 2021 (-54 mnkr) men bedöms tillräcklig eftersom resultatet över treårsperioden 2021-2023 är positiv med 93 mnkr. Nivån ligger i linje med bolagets mål att eftersträva en så jämn taxeutveckling som möjligt.

I tabell 4 redovisas statistik från branschföreningen Svenskt Vatten för ett antal större kommuner i Sverige och i Stockholms län för år 2020. I tabellen finns även statistik för hela länet (medel, median, max och min). Brukningsavgiften är den VA-avgift som påverkar kundernas vardagsekonomi till skillnad från anläggningsavgiften som är en engångsavgift vid nyanslutningar. Bolagets brukningsavgift är låg i jämförelse med andra kommuner. I Stockholms län är den näst lägst 2020 vilket den även blir efter höjningen 2021 till 4 242 kr inkl. moms. Malmö ligger strax över vår brukningsavgift medan Göteborg ligger ca 50 % högre.

Tabell 4. Brukningsavgiften för typhus A (enfamiljshus) och typhus B (flerfamiljshus) för 2020. Inkl. moms. Källa: VASS, Svenskt Vatten maj 2020.

År 2020 Kr/år inkl. moms	Brukningsavgift Typhus A (enfamiljshus)	Brukningsavgift Typhus B (flerfamiljshus)
Stockholm/Huddinge	3 964	30 172
Göteborg	6 384	50 314
Malmö	4 622	46 327
Uppsala	6 255	60 598
Linköping	5 845	45 450
Nacka	6 803	70 791
Solna	3 247	24 667
Haninge	6 083	68 733
Järfälla	4 359	46 755
Stockholms län		
Medel	6 594	63 570
Median	6 083	55 680
Max	12 782	125 198
Min	3 247	24 667

SLUT

Bilagor: VA-taxa 2021 - Taxa för vatten och avlopp Stockholm och Huddinge, förslag